

Balesetelhárítási kísérleti állomás.

Írta: *Bak Sándor*, az aradi munkásbiztosító pénztár igazgatója.

A Lukács József alelnök úr cikkében foglaltak a balesetelhárítás rendkívül nagy jelentőségénél fogva a szakférfiaknak beható diskusszióját s ennek előfeltételül a kérdés összes részleteinek alapos tanulmányozását igénylik. Az utóbbi részünkről, a munkásbiztosítás gyakorlati embereiről ez ideig még nem történhetvén meg, korai volna a jelentős, gazdasági érdekköröket is súlyosan érintő kérdésben állást foglalni. A tárgyalások során megfontolandó eszméket azonban már ma is fölvehetünk és ilyenül ajánlom, hogy a kereskedelemügyi minisztérium az ipari főfelügyelőség vezetése alatt akár a technológiai múzeummal kapcsolatban, akár önálló intézményként egy lehető tökéletessé fejlesztendő *balesetelhárítási kísérleti állomás* létesítésére kéressék föl.

Az elnevezéssel megadtam az intézmény egész működési körét. Hivatva volna a magyar ipar különböző ágazataiban és ezen ágazatokon belül az egyes gyárak termelésének terjedelme szerint különböző típusú, sikerrel alkalmazható védőkészülékeket és egyéb ipar egészségügyi felszereléseket gyakorlati ki-

sérletek alapján kipróbálni, e készülékeket megvétele ajánlani, esetleg nagyban – kötésszerűen – maga beszerezni és önköltségi árban a gyárosoknak átengedni; balesetelhárítási találmányokat jutalmakkal, pályadíjjakkal támogatni, szaktanfolyamokban első sorban a fiatalabb iparfelügyelői kart és ennek szakreszcenciáját, másodsorban magánmérnököket, üzemvezetőket stb. gyakorlati balesetelhárításban kioktatni; tüzetes leírásokat tartalmazó kiadványokkal az érdeklődő gyárosok s egyéb szakférfiak idevonatkozó ismereteit kiszélesíteni stb., stb.

Ha, e kísérleti állomás, amely az összes iparfelügyelőknél speciális szakközegül szolgálhat, megfelelő dotációval létesítetik és vezetésében az imponáló műszaki tudás a gyakorlati élet követelményei iránti érzékkel párosul, úgy működésétől sokkal nagyobb eredmény várható, mint attól a kedvezménytől, amelylyel az 1907: XIX. t.-c. 184. §-a a munkaadókat kecsgetti. Ezeknek legnagyobb része ugyanis – tudomásom szerint – azért tartózkodik a védőkészülékek alkalmazásától, mert a tömérdek számú és egyformán reklámozott készülékek között a beszerzés okozta nagy anyagi kockázatra való tekintettel nem mer választani és inkább fizeti a magasabb balesetbiztosítási járulékot, mint a leszállított járulékösszeget és azt a költséget, amelylyel az esetleg máról-holnapra értéktelenné váló védőfölszerelés beszerzése jár.

Nem igényel bővebb fejtegetést, hogy e kísérleti állomás kitűnő iskolául szolgálna az iparfelügyelői karnak, amelyet – természetesen megfelelő számú és minőségű személyzettel kiegészítve és *intézkedési jogkörrel felruházva* – legalkalmasabbnak tartok a munkásvédelmi teendők ellátására. Hogy erre Magyarországon ma egyáltalán *csak kötelező rendelkezéseket tehető közhatóság*, nem pedig önkormányzati vagy szövetkezeti alapon létesült egyéb intézmény alkalmas, ebben a viszonyainkat ismerők – azt hiszem – annyira egyetértünk, hogy bővebb megokolásra nem szorul.

Az országos pénztárnak, illetve a vidéken a kerületi munkásbiztosító pénztáraknak a telepengedélyezési tárgyalásokon közegei útján való részvételétől neim várok valami nagy gyakorlati eredményt. Észrevételeik bizonyára nem fognak oly mértékben honoráltatni, amint az a cél érdekében szükséges volna, javaslataik mellőzése esetében pedig céltalannak látnák megjelenésüket és legföljebb a rideg kötelességteljesítésre szorítóknának, anélkül, hogy a megbízott közegek lélekkel és odaadással szolgálnák a rájuk bízott fontos munkásvédelmi érdeket. Hogy mekkora súrlódásokhoz is vezetne az országos pénztárnak az engedélyezési tárgyalásokon való aktív, némely esetben jogosultan erélyes közreműködése, azt elég érinteni, hogy szembetűnjenek azok a nehézségek, amelyekkel az országos pénztárnak a kereskedelemügyi miniszterhez intézett kérelme a gyakorlati kivitel során jár.

E telepengedélyezési tárgyalásokon az országos pénztárnak, illetve képviselőiben a kerületi munkásbiztosító pénztáraknak körülbelül olyan szerepe volna, mint ma a balesetvizsgálatokon van. Ez pedig, – amint azt a minap jogos szemrehányások kapcsán egy előkelő jogtudományi folyóirat is megállapította – egyáltalán nem kielégítő a balesetelhárítás szempontjából. A pénztárak ugyanis nem élnek kellő mértékben törvényadta jogaikkal, aminek okát abban tudjuk, hogy a legtöbb esetben meddő minden fáradozás, amelylyel a pénztárak, illetve képviselőik a balesetek elhárításának és megelőzésének ügyét előbbre akarják vinni. Az azok részéről tett javaslat ugyanis vagy az iparfelügyelő, vagy a rendőrhatalóság, a munkaadónak

vagy a munkások ellenkezésén hajótörést szenved és az eredmény az, hogy sok tárgyalgatás, iratváltás és huzavona után minden marad úgy, amint a baleset bekövetkezésekor volt. De nem részesül támogatásban a pénztáraknak munkásvédelmi törekvése a büntető judikatúra részéről sem, aminek eklatáns példája az az aradi eset volt, amikor egy súlyos baleset alkalmával a munkaadónak nyilvánvaló gondatlansága dacára a büntető bíróság fölmentő ítéletet hozott.

Ilyen körülmények között és megfelelő hatáskör hiányában a pénztáraktól nem várható, hogy akár a balesetvizsgálati, akár a telepengedélyezési tárgyalásokon fokozott buzgalommal igyekezzenek a munkásvédelem ügyét szolgálni.

E cikk keretében mutatok rá egy a munkásbiztosítási törvényben szerényen meghúzódó rendelkezésre, amely a munkásvédelem körébe esik, de a mai napig végrehajtva nincsen. Értem az állami munkásbiztosítási hivatal biztosítási osztályába tartozó *biztosítási felügyelőket*, akiknek hivatása a törvény 109. §. értelmében a balesetelhárítási intézkedések ellenőrzése volna. E felügyelői állások betöltése bizonyára hozzájárulna a balesetelhárításnak ma teljesen szervezetlen és vigasztalan ügyének előmozdításához és ezért helyénvalónak tartanám, hogy – amint azt az *aradi* pénztár már tette – az országos pénztár kérje meg az állami hivatalt a kereskedelemügyi miniszternek oly értelmű megkeresése iránt, hogy a törvény hivatkozott rendeletét hajtsa végre és a biztosítási felügyelőket nevezze ki.